

סיכום נתוני הרכב חלב צאן לשנת 2018

'משק הבקר והחלב' מביא את סיכום נתוני הרכב חלב צאן לשנת 2018, נתונים פרי עבודתה של דורית כבביה, מנהלת תחום צאן בשה"מ

דורית כבביה | תחום צאן שה"מ | משרד החקלאות

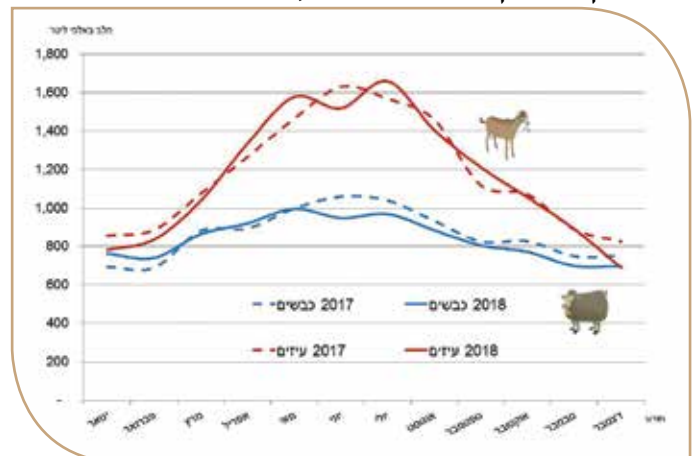
בשנת 2018 יוצרו בישראל כ-14 מיליון ליטר חלב עיזים וכ-10 מיליון ליטר חלב כבשים (על פי נתוני מועצת החלב). בסקירה שלהלן אציג סיכום סקר שנערך על בסיס נתוני חלב מארבע המחלבות הגדולות, אשר קלטו חלב צאן בשנת 2018. הסקר כולל 78% מנתוני החלב בשיווק המאורגן, והוא מבוסס על נתוני חלב גולמי שהתקבלו מ-74 יצרני חלב צאן. בענף הצאן לא קיים מאגר מידע מרכזי, בדומה לספר העדר שבענף רפת החלב, ולכן משמש בסיס המידע של נתוני הסקר את המגדלים ואת אנשי המקצוע בתחום לשיפור איכות החלב ולסיוע בקביעת תקנון חלב הצאן. בענף חלב הצאן בישראל 76 משקי עיזים, 45 משקי כבשים, ו-53 מחלבות המעבדות חלב צאן (מהן 19 מחלבות משק). ייצור החלב בענף הוא עונתי, כאשר השיא מתרחש בחודשים מאי, יוני ויולי, שבהם הייצור החודשי נמדד בכ-11 אחוזים מכמות החלב השנתית. בחודשים נובמבר, דצמבר, ינואר ופברואר הייצור החודשי נמדד בכ-6 אחוזים מכמות החלב השנתית.

בשנת 2018 שווקו 23% מחלב העיזים מחוץ לעונה (לעומת 25% בשנת 2017), ו-22% מחלב הכבשים שווקו מחוץ לעונה (לעומת 23% בשנת 2017). עונה - משמעה מבחינת חלב העיזים, מחודש מרס עד אוקטובר (8 חודשים); ומבחינת חלב הכבשים, מחודש ינואר עד ספטמבר (9 חודשים).

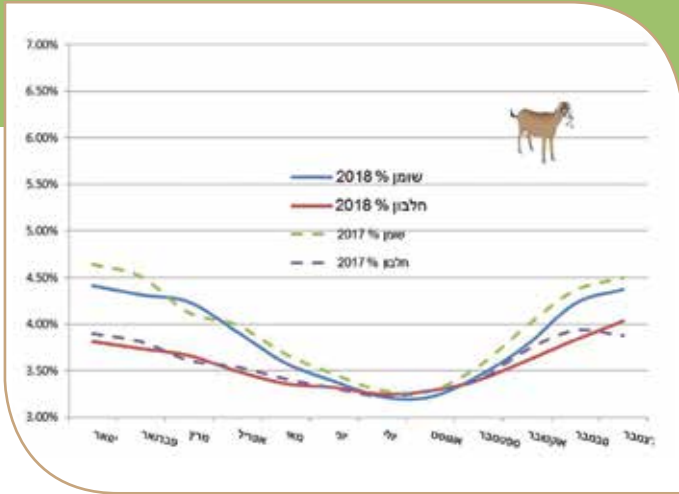
רכיבי חלבון ושומן בחלב צאן

ריכוז החלבון הממוצע בחלב הכבשים בשנת 2018 היה 4.99%, כשממוצעי שיעור החלבון במשקים השונים נעו בטווח שבין 3.95 ל-5.49 אחוזים. ממוצע ריכוז החלבון בחלב הכבשים בשנים 2016 ו-2017 היה 4.98%. ריכוז החלבון הממוצע בחלב העיזים בשנת 2018 היה 3.50%, כשממוצעי שיעור החלבון

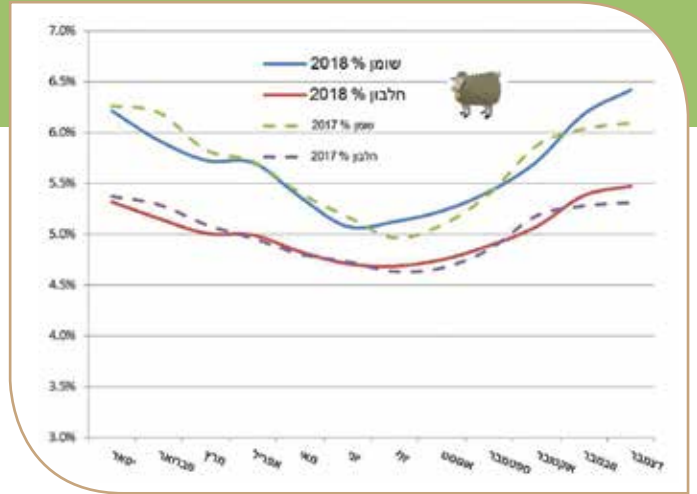
גרף 1. שיווק החלב בשנת 2018 לעומת 2017 לפי חודשים

גרף 2.ב. התפלגות ריכוזי השומן והחלבון בחלב עיזים בשנים 2017-2018, לפי חודשים

גרף 2.א. התפלגות ריכוזי השומן והחלבון בחלב כבשים בשנים 2017-2018, לפי חודשים

בשנת 2016 היה 3.82%, ובשנת 2017 - 3.84%.

התפלגות חלב צאן לפי דרגות איכות

בתקנון חלב צאן מוגדר סיווג לספירת תאים סומטיים (סת"ס) ולספירת חיידקים כללית (סח"כ). ערכי הסת"ס נמדדים באלפי תאים למ"ל חלב; ערכי הסח"כ נמדדים בערכי CFU (יחידות יוצרות מושבות) למ"ל חלב. חלב שסיווגו מעולה - זוכה בפרס; חלב שסיווגו ב' ו-ג' - מקבל מחיר מופחת ממחיר המטרה.

במשקים השונים נעו בטווח שבין 3.16 ל-6.04 אחוזים. ממוצע ריכוז החלבון בחלב העיזים בשנת 2016 היה 3.49%, ובשנת 2017 - 3.53%. ריכוז השומן הממוצע בחלב כבשים בשנת 2018 היה 5.62%, כשממוצעי שיעור השומן נעו בטווח שבין 4.27 ל-6.49 אחוזים במשקים השונים. ממוצע ריכוז השומן בחלב כבשים בשנת 2016 היה 5.51%, ובשנת 2017 - 5.61%. ריכוז השומן הממוצע בחלב העיזים בשנת 2018 היה 3.72%, כשממוצעי שיעור השומן במשקים השונים נעו בטווח שבין 2.87 ל-4.94 אחוזים. ממוצע ריכוז השומן בחלב עיזים

טל טק
מערכות טיהור בע"מ

בשירות הרפתות

מומחי שפכים

פתרונות לטיפול במי מחלוב וחצר צינון

האפשרויות העומדות בפני הרפת

הזרמה למט"ש

פזיקו-כימי

אנאירובי

התנתקות מהמט"ש

אידוי

דישון

וטכנולוגיות נוספות

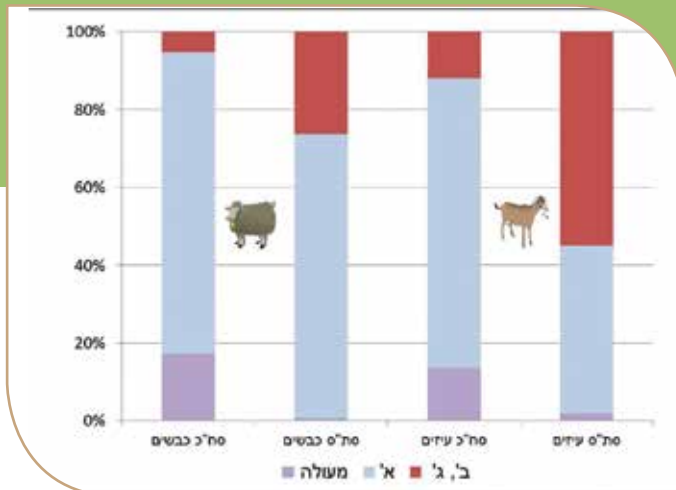
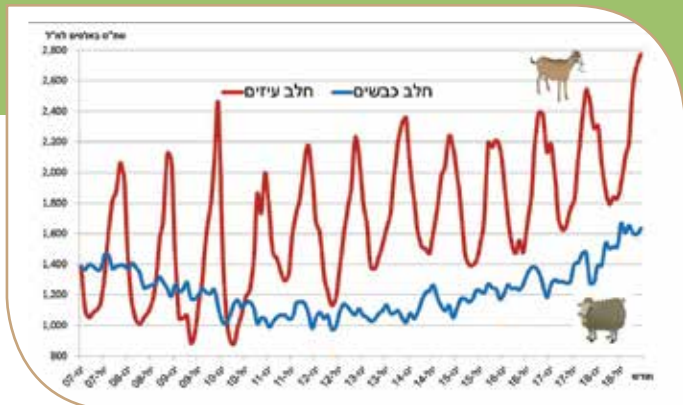
יעוץ מקצועי ותכנון מערכות טיפול בשפכי רפתות

- ✓ פתרון יציב בתנאים משתנים
- ✓ תכנון מכוון לפשטות התחזוקה והתפעול
- ✓ התחייבות לתוצאות ואיכויות קולחים

- ✓ בדיקת היתכנות לניתוק מהמט"ש
- ✓ ניצול מיטבי של נכסים קיימים
- ✓ פתרון טכנו-כלכלי מיטבי
- ✓ ליווי מלא מול הרשויות

טל רונן מנכ"ל
052-2364006

גרף 4. ממוצע סת"ס חודשי משוקלל לחלב כבשים ועיזים, בין השנים 2018-2007

סיווג	מעולה	א'	ב'	ג'
סת"ס כבשים	עד 650	651 - 1,900	1,901 - 2,100	2,101 - 2,500
סת"ס עיזים	עד 1,000	1,001 - 2,000	2,001 - 2,650	2,651 - 3,000
סח"כ כבשים ועיזים	עד 15	16 - 50	51 - 100	101 - 150

יצרן ששיווק חלב עם סת"ס מעל הרף העליון - נכנס למעקב, ובהמשך לפיקוח על בסיס משלוח.

ספירת התאים הסומטיים (סת"ס)

בחלב עיזים הייתה ספירת התאים הסומטיים הממוצעת לשנת 2018: 2.10 מיליון תאים למ"ל, וממוצעי הסת"ס במשקים השונים נעו בטווח שבין 1.08 ל-2.82. בשנים 2016 ו-2017 הייתה ספירת התאים הסומטיים הממוצעת 1.71 ו-2.00 מיליון תאים למ"ל, בהתאמה. בחלב כבשים הייתה ספירת התאים הסומטיים הממוצעת לשנת 2018: 1.55 מיליון תאים למ"ל, וממוצעי הסת"ס במשקים השונים נעו בטווח שבין 0.77 ל-2.45. בשנים 2016 ו-2017 הייתה ספירת התאים הסומטיים הממוצעת 1.28 ו-1.34 מיליון תאים למ"ל, בהתאמה.

השפעת העונתיות על ספירת התאים הסומטיים בחלב עיזים היא אחת המגמות הבולטות העולות מנתוני החלב, ובהתאם לה נערכו בשנים האחרונות שינויים לגבי סיווג חלב העיזים לפי חודשי השנה. גם בשנת 2018 נצפתה עלייה חדה בסת"ס החל מחודש אוגוסט, והיא הגיעה לשיאה בחודש דצמבר. בחלב צאן גולמי קיימת שונות מבחינת ההרכב והאיכות. שונות זו מייצגת הבדלים גנטיים, ממשקים וניהוליים בעדרים. יצרני החלב הצאן מוזמנים לפנות אליי, הח"מ, לקבלת נתונים המותאמים במיוחד למשקם, וכן לביצוע ניתוח כלכלי מקצועי, הנערך במשקים על ידי צוות הצאן בשה"מ. ▲

ריכוז החלבון הממוצע בחלב הכבשים בשנת 2018 היה 4.99%, כשממוצעי שיעור החלבון במשקים השונים נעו בטווח שבין 3.95 ל-5.49 אחוזים. ממוצע ריכוז החלבון בחלב היה 4.98%. ריכוז החלבון הממוצע בחלב העיזים בשנת 2018 היה 3.50%, כשממוצעי שיעור החלבון במשקים השונים נעו בטווח שבין 3.16 ל-6.04 אחוזים.

ספירת חיידקים כללית (סח"כ)

בחלב עיזים הייתה ספירת החיידקים הכללית (סח"כ) הממוצעת לשנת 2018: 40 חיידקים למ"ל, וממוצעי הסח"כ במשקים השונים נעו בטווח שבין 27 ל-104. בשנים 2016 ו-2017 עמדה ספירת החיידקים הכללית הממוצעת על 42 ו-36 אלף חיידקים למ"ל, בהתאמה. בחלב כבשים הייתה ספירת החיידקים הכללית (סח"כ) הממוצעת לשנת 2018: 35 חיידקים למ"ל, וממוצעי הסח"כ במשקים השונים נעו בטווח שבין 14 ל-189. בשנים 2016 ו-2017 עמדה ספירת החיידקים הכללית הממוצעת על 42 ו-36 אלף חיידקים למ"ל, בהתאמה.

תודה למחלבות ששיתפו בנתונייהם. מחלבות נוספות ויצרני חלב צאן - מוזמנים להצטרף לסקר למען שיפור וייעול הענף.
דורית כבביה, שה"מ - משרד החקלאות ופיתוח הכפר;
טל': 050-6241611; דוא"ל: doritka@moag.gov.il